

השבת של רבי נחמן מברסלב

אזכרון נצח אורינו ר' ישראל בער אונזר בן ר' אייזיק שאה, זצ"ל

(ספר ימי מוהר"ני חלק ב' - סימן קיב, המשך)

© ... גם בכל הלילה היה הרוח הולך וסוער מאד,

ואנחנו שכבנו לישן בחלישות גדול ונוסף לזה היה לנו עוד סכנה באותו הלילה כי בחדרנו הצר והארך קצת היה שם עוד אחד מאנשי הספינה, ואז היה לו כאב השנים, והביא לחדרנו אש ועשן עליו צוקער (סוכר) לרפואה וקדם השנה בא על דעתי חששה זאת מי יודע מה יהיה מהאש שהכניס, כי מחמת שהארבה שבחדר פתוחה אל החוץ לאוויר השמים והרוח מנשב בפרט רוח סערה קפידה קפיטאן על כן בודאי צריכין לשמר עצמו מן האש שם מאד ובאמת הקפיד הקפיטאן בכל עת שהכנסנו נר לחדר שלא ידלק בעת השנה, ובפרט בליל שבת שהדלקנו שמן ואחר הסעדה של ליל שבת נשאר עוד שמן בצנצנת, והיה אסור לנו לישן עד שרמזנו למטראס אחד שיכבה הנר גם אחר כך לא הכנסנו שום נר לחדרנו ואכלנו בלילה בחוץ על הספינה לאור הכוכבים, ועכשיו הלך הנוכח לעיל והכניס אש בחדרנו בלילה והיה עלי פחד גם קדם השנה, אבל לא יכלתי לומר לו, מחמת שאינו מבין בלשונותינו גם ידעתי כי לא יצית לי ושכבתי לישן ויהי בתוך הלילה הקיצותי, והנה אש גדולה בוערת על השלחן והלהב עולה למעלה כי היו מנחים ספרי פסולים שלהם שם על השלחן ושאר נירות וכלם נשרפו וגם קצת מגוף השלחן אבל בעת שהקיצותי כבר נודע לאחד זאת, ועמדו ועסקו לכבות, ואמרו לזה שגרם זאת אל תפחד וגם אני נתתי להם ממימי הנטילה שלנו וכבו ואחר כך ירדו עוד מאטראסין והביאו דלי מים ותהילה לאל שקעה האש וגדל סכנה זאת אין לשער כי החדר צר מאד ולא היה בו שום פתח כ"א ארבה קטנה שבעלית הספינה, ואם חס ושולם היה מתפשט האש עוד לצד הארבה שהייתה סמוכה לשם מאד, לא היה לנו שום מקום לברח מן האש חס ושולם ורי"א ישן ולא ידע בכל זה.

בבוקר ביום חמישי ספרתי כל זה והודעתי לו כל סכנת האש שהיה לנו בלילה זאת, ואמרנו מה זאת שנוסף לסכנת המים שאנו עוברים בה עכשיו, ונוסף לזה היה עלינו סכנת האש ברוך השם אשר הצילנו מאש וממים וספרתי לו את דברי הצחות שאמר רבנו זכרוננו לברכה אחר שאמר התורה תשעה תקונין (לקוטי מוהר"ן כ"ו) המדבר מארץ ישראל שמדבר שם מאש וממים, כי מבאר שם שצריכין שיהיו כל דבריו כנחלי אש ועל ידי זה יכולים לקבל תורה מהנשמה וכו' ואז פתח צור ויזובו מים וכו' עין שם ואמר אחר כך (איך האב היינט גיזאגט פאר פייער און פאר וואסער) [אמרתי היום כנגד אש וכנגד מים] ועל ידי זה שספרתי לו זאת נכנסתי אחר כך בשיחה נאה מרובנו זכרוננו לברכה, ומתורתו הנוראה והחיינו עצמנו קצת בזה.

אבל היס הולך וסוער מאד מאד, וחלישותנו גדול מאד, והיה קשה עלי מאד להתפלל ואחר כך רציתי להתפלל, וקדם שהנחתי טלית ותפלתי הכרחתי לתן הקאות ואחר כך התפללתי בחלישות גדול, ובעוד שהייתי מְסֻפָּה בטלית ותפלתי, קדם שגמרתי אמירת והוא רחום של שני וחמישי, נחלשתי מאד והכרחתי לסלק במהירות גדול הטלית ותפלתי וחזרתי ונתתי הקאות והייתי אז חלוש מאד, והיס הולך וסוער בלי הפסק אחר כך הוציאו האנקיר והתחילו לילך בתקף הרוח סערה אבל לא הלכו כ"א אים איזה שעות אחר כך כמו שעה אחת אחר חצות היום חזרו והורידו האנקיר, ועכבו הספינה ועדין לא פסק הרוח סערה והספינה מתנדנדת במקומה מאד מאד, אך בחסדי ה' פסקו חלישותנו קצת, אבל עדין לא חזר כחנו עלינו השם יתברך ירחם וייקם סערה לדממה ויחזיר אותנו לאיתנו מהרה, אמן, כן יהי רצון: ועמדה הספינה כך כל יום חמישי והיס הולך וסוער לעת ערב שהוא ליל יום ששי נשקט קצת הרוח סערה וכן בבקר ביום ששי גם כן לא היה הרוח סוער

סיפור

שבת משפטים

☞ **שנים ישלם ...** (כב, ו')

כשהאמת מאיר ומבטל החשך, אזי נמשך על הקדשה בחינת כפל, כי לא די שהאדם בעצמו יוצא מתוך חשכת אפלתו על ידי אור האמת, אף גם הוא עושה פתח גם לאחר להוציאו מחשך לאור ולהחזירו בתשובה. וזה בחינת מה שהגב משלם כפל. (שם בלקוטי הלכות - הלכות גניבה ה' - אות ב' לפי אוצר היראה - אמת - ע"א, ע"ז, ע"ט)

☞ **עד האלקים ...** (כב, ח')

וזה בחינת מה שנקרא הדין הכשר "אלקים". כמו שכתוב כמה פעמים בתורה: "עד האלקים יבא דבר שניהם" וכיוצא בזה בכמה מקומות. כי הדין שדן דין אמת וכל דבריו באמת מתלבש בו אור ה' יתברך בעצמו, כביכול, וכמבאר היטב במאמר "תהי' יסג' (לקוטי מוהר"ן א' - סימן ט'). ועל כן הדין בעצמו נקרא "אלקים", כי נתלבש בו אור ה' יתברך, כביכול, על ידי האמת שהוא אורו יתברך בעצמו, כביכול. (לקוטי הלכות - הלכות דיינים ב' - ו')

☞ **אם כסף תלוה את עמי ...** (כב, כד)

כמו שהשם יתברך היה מקיים עולמו בחסד בתורת הלוואה וגמילת חסד מיום הבריאה עד יום מתן תורה, וגם עכשיו בעת שעוברין על רצונו חס ושולם היה ראוי שיחזר העולם לתהו ובהו, ואז מתקיימין רק בחסדו בבחינת הלוואה, שהשם יתברך מרחיב לו זמן עד שישבו וישלם את חובותיו מה שנתחייב האדם על ידי עוונותיו. נמצא שהשם יתברך מקים מצות גמילת חסד והלוואת חן הרבה מאד בכל שעה, וכמו כן אנו חייבים להתדבק במדותיו לרחם על העניים ולהלוות להם ולבלי להיות לו כנושה, כמו שהשם יתברך אינו נוגש אותנו, ומאריך לנו זמן אחר זמן זמנים טובא, עד שנשלק לו מעט מעט עד שנשלק את הכל. (לקוטי הלכות - הלכות העושה שליח לגבות חוב ב' - אות כ"ב לפי אוצר היראה - צדקה - ס"ח)

☞ **ראשית בכורי אדמתך ...** (כב, יט)

גוף האדם נקרא אדמה. ומכל דבר שהגוף אוכל ונהנה צריך האדם להביא מתחלה הראשית והבכורים להשם יתברך, וזה בחינת כלל המצות הנהוגות באכילת והנאת ישראל, וכן כלל ברכת הנהנין, וכן מה שאסור להאדם שיאכל קדם שמתפלל, וכן כלל התורה והמצות נקראים ראשית ובכורים, כי זה כלל התורה, שיביא הראשית והבכורים מאדמתו וגופו להשם יתברך, ושלא יהנה שום הנאה בעולם הזה, כי אם בשביל השם יתברך. ועל כן כל המעשים טובים של האדם נקראים ראשית ובכורים. אך באמת גם המעשים טובים של האדם צריכין תקון גדול קדם שיהיו ראויים לעלות לפניו יתברך, באפן שיזכה האדם לתכליתו הנצחי שהוא השגת אלקות; וזה אי אפשר, כי אם על ידי הצדיק האמת הגדול במעלה מאד. וזה בחינת: "ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך", כמבאר בפנים. וזה שהזהיר אחר כך: "לא תבשל גדי בחלב אמו", שזה מרמז, שלא תרצה לתקן גמר תקון מעשיך הטובים על ידי הקטן במעלה, בכדי שלא יקלקל אותם יותר. (לקוטי הלכות - הלכות בשר בחלב ה' - אותיות י"ב י"ג ט"ו לפי אוצר היראה - יראה ועבודה - נ"ו)

כל מה שמתנדל ומתפאר שם הצדיק יותר, מתנדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קלי' ב, סו)

טוב להגיד ולשיר נ נח נחמן נחמן מאומן לזכות לכל הישועות

רבונו של עולם, זכנו ברחמיך הרבים שיהיה לנו כח להתגבר על השנה, שנוכל לנגד שנה מעינינו ללמד בכל לילה תמיד ששים מסכתות עם הגמרא הקדושה, ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים לעסק בהם לשמה. "קומי רני בלילה לראש אשמרות". ועל ידי זה ימשך עלינו חוט של חסד. "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חייו". ותעזר לנו על ידי זה שלא יזיק לנו לעבודתנו שמיעת קול זמרה ונגון משום אדם שבעולם, ואפילו הקולות הפגומים הבאים מצפרים האחוזות בפת, אל יהא להם כח להזיק אותנו לבלבל אותנו מעבודתנו חס ושלוש, רק תיתן לנו כח להעלותם ולבררם ולהקימם להחזירם אל הקדשה, ותקים את סכת דוד הנפלת. (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה ג')

(ספר אבי הנחל ב' - מכתב ל"ח)

מכתב

... לכבוד מחמד עיני, הנותן את נפשו ומחו ולבו לדרך בנתיבי החכמה והמדע של החכם האמת נחל נובע שגלה חכמה חדשה עלאה דעלאה על כל עלאין להאיר עיני ישראל לראות הפתחים איך לצאת מן החשך והשקר ומשטף מימי המבול של כפירה ואמונה של שטות ושעות ושוא ושקר והבל שבהבל של נביאי השקר עזי פנים ככלבים המחריבים ומאבדים את העולם.

מעצם אהבתי ותשוקתי החזקה לגלות ולהודיע ולהאיר בלב החפץ ברפואת נפשו באמת, שמתני אל לבי לכתב לך גם בעצם רבוי מצוקתי אשר אי אפשר לבאר. כעת אין דעתי צלולה ואין עמי דברים מחמת היסורים הקשים העוברים עלי, אך מאהבתך אשר בלבי הכרחתי עצמי לדבר עמך לטובתך הנצחית, כי אני יודע שלבך בפנימיות נכסף מהאד להתקרב להי' יתברך באמת רק הברי העולם מבדילים בינינו ובין הדרך האמת, ואני צריך לבקש הרבה מהי' יתברך שישים מלים בפי באפן שאפעל למען ייטיב לך לעד.

הי' יתברך ברב מצפוני סתרי דרכיו והנהגותיו הנעלמים מכל רעיון ומכל חקר, המטיר על הארץ גשם שוטף וזרם מים של כפירות ואפיקורסות מארבות השמים אשר פתח בימים האלה, עד אשר נתכסו כל ההרים הגבוהים שהם הנכבדים ואנשי השם, ועל כל זה ברב חמלתו הקדים רפואה למחלתו ושלח לנו בדורותינו אלה את הצדיק האמת שהוא ינחמנו ממעשינו ומעצבון דינו, וצוה לו לבנות התבה של האמת והאמונה אשר כל מי שחפץ בחיים ורוצה להינצל מהמבול של האפיקורסות, מחבלו של משיח, בוא יבוא בחדריו ויסגר בדתותיו ויחבא ויחסה בצלו, בצל החכמה והדעת. מי יהלל, מי ימלא עצם נשגבות גבורותיו ונוראותיו אשר הפליא בפלאי נפלאותיו להראות ולגלות בעולם הדר תפארת התגלות תורותיו ומעשיותיו הנוראים השתולים ונטועים בגן ה' ונמשכים ונובעים משרשי התורה שבכתב ובעל-פה, ונלקחים משדה החכמה העליונה עלאה דעלאה דאורייתא נפקת מתמן, להכין ולהזמין טרף ומזון לכל נפשות ישראל, מזונה דנשמתא ורוחא ונפשא, שיתענגו ויתעדנו בנעימת החכמה והתבונה והרחבות דרוחניות האמנים ומועילים לעד, להצמיח גאלתנו ופדות נפשו.

הצדיק האמת מטהר אותנו מאבי אבות הטמאה של כפירות ומינות ואמונות כזביות של הצבועים השקרנים הרודפים אחר כבוד והתנשאות וחולקים על הצדיק האמת בגאווה ובוז, ולוחמים בהצפא ועזות מצח להרחיק ולהפריד נפשות ישראל מהצדיק שהוא עיקר מקור ושורש חיותם וישועתם, שזהו עוון פלילי מאד יותר מכל עברות החמורות שבתורה, כי על-ידי זה הם גורמים כל הכפירות ואפיקורסות ומשחירים ומאבדים את העולם, ועל ידם כל הצרות והקרבנות שבא על ישראל.

עיקר חטא העגל שהוא בחינת כפירות ואמונות כזביות הוא על-ידי שפגמו בכבוד הצדיק האמת שדבריו חיים וקיימים לעד וצריכים לקיים דברי תורתו לנצח תמיד, כי דבריו הם דברי ה' ממש אשר הם קיימים לעולם, כמו שכתוב: "ודבר אלקיננו יקום לעולם".

אני בוטח וסומך עצמי על מדת טובך הגדול לבקש חנינה ומחילה, סליחה וכפרה, אולי עשיתי איזה דבר בשגגה נגד רצונך וגרמתי לך צער או שפגמתי חס ושלוש בלי דעת בלי כונה בכבודך, חמדת לבי ימחל לי על זה בלב שלם.

בעל הרחמים ישמח וירפא נפשך ויחזק כחך ובריאותך לארך ימים בגשמיות ורוחניות, ויוסף לך חיים ואריכת ימים ושנים טובים לראות ישראל דב אודס בטוב ה' ונעם זיוו.

כל כך אבל אחר חצות היום בערב שבת קדש הנוכח לעיל חזר ונתעורר רוח סערה גדולה ובליל שבת היה קשה עלינו מאד מאד להעמיד הנר שלא יכבה והכרחנו בערב בעת ההדלקה להעמידו על הקרקע בקרן זווית וכל הלילה של ליל שבת היה הרוח הולך וסוער אבל הספינה עדין עמדה על מקומה וזה היה חסד גדול מהשם יתברך שנתעכבה זה הזמן, שעל ידי זה היה הרווחה קצת וכח לסבל ואף על פי כן היינו חלשים קצת מכבר, וגם גדל נדנדו הספינה במקומה החלישה אותנו קצת:

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

עיתות

... היו שנותנים כל ימי חייהם, כל ימי חייו לשמוע רק דיבור אחד שיצא מפי רבי ישראל (קרדונר) בהתבודדות: "אוי, רבונו של עולם, אבאליה, אבאליה", אבל האבאליה שלי, לא כמוהו, הוא אמר: "אבאליה", היה אש, רבנו הקדוש אמר: "אם היינו שומעים ויודעים שיש רבונו של עולם כזה בעולם, כולם לא היו רוצים להרוויח כסף... רק לעבוד השם", וככה יהיה, כשיבוא משיח, אז יהפוך כל העולם, אז יהיה לו עבודה קשה מאד, משיח הוא צריך להפוך כל העולם, מהפך אל הפך, "אז אהפוך על כל העמים שפה ברורה...". אוי, "רבונו של עולם, רבונו של עולם", לא יכול ללכת מירבונו של עולם, "רבונו של עולם" היה פה, לא יכול ללכת, לא רצה ללכת, וזה טוב, יש יותר טוב מזה להגיד "רבונו של עולם"? ברוך השם אני כל שמחתך, אני שמח שזכיתי לשמוע דיבור אחד מהתבודדות של רבי ישראל (קרדונר), זה ים, ים הגדול, דיבור אחד "רבונו של עולם" היה ים, נעשה ים, אה, אוי...

...אני היה לי נס גדול, לולי הייתי מכיר את רבי ישראל (קרדונר), הייתי מת מזמן, לא ידעתי כלל מחיים, מחיים כאלה, שיש כבר "ליקוטי מוהר"ן", "ליקוטי הלכות", "ליקוטי עצות"...

...אני שמעתי הקול שהוא היה מדבר, רבי ישראל קרדונר היה מדבר עם השם יתברך, אני זכיתי לשמוע קול כזה, כל העולם לא יודעים כלל מזה, קול כזה, מתיקות, חיים מתוקים כאלה, לא יודעים כלל מה שיש בעולם. מה שעובר עלי הכל טוב, רק טוב, "טוב השם לכל..."

...הוא אמר: "רבונו של עולם, אה, אבא, אבא יקירי, אבא רחמני, רחם עלי, אני לא יכול להתפלל, אני לא יכול ללמוד, מה יהיה הנכלית ממני?", התבודדות שכל העולם לא יודעים כלל מזה, כל העולם לא יודעים כלל מאמונה, מהחיות, אבל זה יתגלה, יבוא משיח ויתגלה הכל, קרוב שיבוא, אה, יהיה שמחה בעולם, שמחה כזה, בכל בית, בכל הרחובות, ולא ישמע רק קולות של שמחה וריקודים. הוא טען עם הפה, עם כל הידיים והרגלים: "רבונו של עולם, רחם עלי, אבאליה, אבא, אבא יקר, רחם עלי, אתה רחמני, אתה טוב, רחם עלי, אני לא יכול, אני רחוק מכל וכל, אני רחוק, אני לא יכול להתפלל, לא יכול ללמוד, מה יהיה ממני?", אה, "אבאליה, רחם עלי, אני כל כך רחוק, נתרחקתי מאד, אני לא יכול להתפלל, לא יכול ללמוד, מה יהיה ממני? רחם עלי", אה, אוי...

...היהודים יש להם פצצה ששמו 'בטחו', מהפצצה הזו פוחדים כל הגויים, פצצה כזו כמו 'בטחו' עוד לא שמענו, אה, אה, אה, אה, 'בטחו', 'בטחו', 'בטחו', 'בטחו', יש פצצה ששמו 'בטחו', מן הפצצה הזו אנחנו מפחדים...

עצות ותפלות

(לקוטי עצות, תלמוד-תורה, סימנים ו-ז)

תורה ותפלה הם מחזקים זה את זה ומאירין זה לזה (לקוטי מוהר"ן א', סימן ב').

על-ידי למוד גמרא בלילה, חוט של חסד נמשך עליו וניצל ממחשבות שלא לשמה, ועל-ידי זה מתקן קול הנגינה שלא יזיק לו שמיעת קול נגינה דסטרא אחרא שמזקת הרבה מאד לעבודת הבורא יתברך, וזוכה להקים הנגינה דקדשה שיוכל לדבק את עצמו להשם יתברך על-ידי זמירות ונגונים, ועל-ידי זה מקיימן ומעלין מלכות דקדשה, וזוכין להתנשאות ויוכל למשל בכל מה שירצה. גם יכולין לזכות לבחינת נבואה (שם, סימן ג').

... ותעזר לנו לעסק בתורתך הקדושה לשמה תמיד יומם ולילה. וכשם שמסרת תורתך הקדושה למשה עבדך, וביום למדת עמו תורה שבכתב, ובלילה תורה שבעל-פה. כן תעזרנו ברחמיך הרבים ללמוד ולהגות בתורתך הקדושה תמיד. שנוכה ללמוד תורה שבכתב ותורה שבעל-פה יומם ולילה: